

ירבעא

עלון שבועי לכבודו של רבנו הגדול
מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

פרשת שופטים
אלול תשפ"ו
גיליון מס' 611

דבר העורך הרב יצחק בר זכאי

אני לדודי ודודי לי

מאז היותינו ברי הבנה שגור על לשונינו את שדרשו דורשי
רשומות אלול – אני לדודי ודודי לי,
ימים שישאל מתקריבים **לדוד** - הקב"ה, והדוד פושט ידו
לקבלה אך נידמה שלא מצאנו בשום תחינה ותפילה לשון דוד.
בכל ימות השנה אנו נקראים לתפלה לבורא עולם בלשון
אבינו, מלכינו – אבא ומלך,
אבא **רוצה** להעניק לבניו את כל מה שצריך על הצד הטוב
ביותר, אך **לא תמיד יכול**, יש לו מגבלות כלכליות ואחרות,
המלך לעומתו **יכול** לתת הכל ללא הגבלה אך **לא תמיד רוצה**,
יש לו את השיקולים השמורים עמו,
אנו פונים להקב"ה שינהג עמנו כאבא שרוצה וכמלך שיכול
לתת.

אך מהו לשון **דוד**?

על הפסוק כי טובים דודים מיין (שיר השירים א', ב') פירשו –
דודים – אהבה וחיבה (עי' מצודת ציון)
בימים אלו מראה לנו הקב"ה **חביבות מיוחדת**,
משל הגיע הדוד מחו"ל המראה לנו חיבה יתירה ומרעיף עלינו
אהבה ומעניק לנו מתנות,
אותו דוד המגיע לביקור, חוזר לאחר זמן קצר למקומו, ונצטרך
להמתין זמן רב עד לביקור הבא,
אם לא ניטיב לנצל את הדוד הנמצא איתנו בימים אלו, הרי
שנאלץ להמתין לו עד לשנה הבאה.

שבת שלום!

שעון קיץ:

שקיעת החמה - 19:27

נץ החמה - 6:03

סוף ק"ש: מג"א - 8:40 הגר"א - 9:20

סוף זמן תפילה: הגר"א - 10:28

צאת שבת - 19:58

זמן ר"ת במוצ"ש - 20:50

הזמנים הם לפי אופק ירושלים

פנינים מתורתו על פרשת השבוע

רק לא ירבה לו סוסים, ולא ירבה לו נשים, וכסף וזהב לא ירבה (י"ז-ט"ז)
כתב מרן זיע"א: הובא בספר עשר מאמרות (אם כל חי ח"ג סימן ט')
וזה לשונו: אותה טבעת שהיה שם המפורש חקוק עליה, ונתתה שלמה
לאשמדאי ומסרה לו (גיטין סח): השליכה אשמדאי לים הגדול,
וסוף דבר זימן הקב"ה דג אחד ובלע אותה, ושלמה נטרד מכסא מלכותו
שלוש שנים, על שעבר שלושה לאוין: לא ירבה לו נשים, וסוסים, וזהב,
ונטרפה דעתו כמעט כאובדן טבעתו, עד שריחם עליו הקב"ה ונדמן (שלמה)
לפני מלך עמון ונעשה לו מלצר, ונעמה בת המלך ראתה אותו וחשקה בו,
והמלך הגלה אותם למדבר שם למען ימותו מיתת עצמם, וידו אל תהי
בם.
וזימנם הקב"ה לשפת הים לדוג דגים ועלה בידם אותו דג שבלע את הטבעת,
ונעמה כשקרעה בטנו של הדג מצאה הטבעת ונתנה אותה לשלמה, ואחר
שקיבל הטבעת חייתה רוחו וידיעותיו שבו אליו,
ואין ספק שאז שלמה גייר אותה כשחזר ונשתתף, וילדה לו את רחבעם.
והיינו דדרש רבא (יבמות עז.) על הפסוק (תהלים מ, ו): רבות עשית אתה
ה', נפלאותיך ומחשבותיך אלינו – מלמד שהיה רחבעם יושב בחיקו של דוד,
ואמר לו: עלי ועליך נאמרו מקראות אלו: עמוני ולא עמונית, מואבי ולא
מואבית.

(חזון עובדיה – יו"ט עמ' שע"ה)

והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב את משנה התורה הזאת (י"ז, י"ח)
כתב מרן זיע"א: נאמר בתורה: ועתה כתבו לכם את השירה הזאת – מכאן
שמצוה על כל יהודי לכתוב לו ספר תורה, אולם למלך ישראל ישנה מצוה
מיוחדת נוספת, שנאמר: **והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה
התורה הזאת**, ואמרו חז"ל (סנהדרין כא): שכותב לו שתי תורות – אחת
שיוצאת ונכנסת עימו, ואחת שמונחת לו בבית גנזיו.
ופירשו המפרשים: כי רמז בזה, שהמלך צריך שיהיו לו שתי סוגי הנהגות,
הנהגה אחת בינו לבין עצמו, שינהג בתום, בעונה ובשפלות הרוח, ומאידך –
בינו לבין העם ינהג בהנהגה אחרת של התנשאות בעז ובגאון, כדי שיהיו
דבריו נשמעים, וכמו שאמרו (כתובות קג): נהוג נשיאותך ברבים.
והקשו: והרי כתוב: ואת יראי ה' יכבד, זה יהושפט מלך יהודה, שכשהיה
רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו, וקורא לו: רבי, רבי
מרי מרי?

ותירצו: כאן בצינעה (ינהג בעונה), כאן בפרהסיא (ינהג ביד רמה)...
וכמו שאמר משה ליהושע בן נון, שהיה מצויין במידת הענוה, והורה לו:
חזק ואמץ עלך להתנהג כלפי העם באומץ רוח ובהתנשאות,
וזהו שאמר שצריך שיהיו למלך שתי תורות – כלומר, שתי הנהגות, אחת
שנכנסת ויוצאת עימו בפני העם באומץ ובגאון, ואחת בבית גנזיו,
בינו לבין קונו ובין תלמידי חכמים, בעונה ובשפלות הרוח.

(מאור ישראל דרושים עמ' רפ"ט)

לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרזן (ז', ט')
כתב מרן זיע"א: אסור מן התורה לקצוץ ולהשחית אילן מאכל שנושא
פירות, וגם סכנה יש בדבר, ומכל מקום מותר לקצוץ ענפים של עצי פרי כדי
לסכך בהם סוכה, ואין בזה איסור כל תשחית.
ואם אפשר שיעשה כך על ידי גוי שהוא יקצוץ את הענפים – עדיף טפי.
ובודאי שאם יש לו אילנות סרק, עדיף לקצוץ מהם.
ואילנות ועצים השייכים לרשות ממשלתית או רשות עירונית שמקפידים
על כך, אסור לכרות מהם ענפים לסכך בהם סוכה, שהיא מצוה הבאה
בעבירה, וגם בדיעבד אסור לברך על ישיבה בסוכה כזאת.
(הליכות עולם ח"ז עמ' קצ"ט)

מעשה רב

סיפר רבי אהרן זכאי שליט"א ראש ישיבת אור יו"ט,

ומחבר הספרים הבית היהודי

לפני שנים רבות זכיתי להשתתף בשיעורו של מרן זיע"א בכל ערב בבית הכנסת שאול צדקה

השיעור נימסר לפי סדר השו"ע עם טור בית יוסף.

זכורני, שערב אחד מסר מרן שיעור בגמרא במסכת ברכות פרק הרואה בעיני חלומות, וכשקרא מרן את דברי הגמ': הרואה כך וכך בחלום – אשתו תמות, הרואה כך וכך בחלום – **בניו ובנותיו ימותו**, הרואה כך וכך בחלום – **יגרש את אשתו**.

בתוך הקהל ישב אדם שכניראה התרגש מהדברים הקשים שבדברי הגמ' ובכל פעם שהוא קרא קטע – הרים את קולו אותו אדם וצעק **בר מינן**, וכן בהמשך הגמ' שוב צעק **בר מינן**, כך כמה פעמים.

מרן ששמע זאת כמה פעמים פנה אל אותו אדם בנימת צחוק, ואמר לו: אני מציע לך **לאמר בר מינן אחד ארוך על כל הדברים**, במקום לאמר בר מינן על כל קטע וקטע בנפרד, וכמובן שכל הקהל פרץ בצחוק.

עוד סיפר הרב:

זכורני לפני כחמשים שנה שמרן זיע"א מסר את שיעורו הקבוע בביהכנ"ס שאול צדקה בירושלים לבעלי בתים, ומידי ערב אחת השכנות שהיתה כובסת בחצר בית הכנסת היתה עומדת על פתח בית הכנסת ושואלת בקול רם: **חכם עובדיה מה השעה?**

ומרן בענותו משיב לה השעה כך וכך.

באחד הערבים נגש אליה אחד מהתלמידים וביקש ממנה שמעתה והילך היא תיגש לשאול אותו מה השעה והוא יענה לה, אך אותה אשה השיבה: אתם לא יודעים, **רק החכם יודע**.

משראו התלמידים שהדבר חוזר על עצמו **מידי ערב בערב** החלו לנזוף באותה אשה, ולהסביר לה שהיא מטרידה את מרן.

אך מרן השיב להם: תניחו לה ורמזו להם שאולי אשה זו מסכנה ויש לרחם עליה, וכך מידי ערב השיב לה השעה כך וכך.

סיפר רבי הלל חסידים שליט"א

רב קהילת כתר אליהו נגבעת שאול בירושלים

לפני מס' שנים הגיע למרן שאלה אודות זוג סטודנטים שנישאו בהיותם צעירים ומצבם הכלכלי היה קשה ולכן נאלצו לעשות חתונה צנועה עם **מספר מועט של משתתפים**.

אך לאחר שנים כשמצבם הכלכלי השתפר ביקשו להינשא שוב ולהזמין את כל קרוביהם ומקריהם לשמחת נשואין שניה,

כמובן שמרן דחה על הסף את הרעיון שייגרם ברכות לבטלה

שהרי יצטרכו לברך שוב את ברכות הנישואין.

וכשניגש למרן אברך ת"ח והציע שהוא יברך את השבע ברכות ויזכיר את שם ה' ללא אדנות **אלא יאמר אמוני** (ללא שהקהל ישים לב) שוב מרן דחה את ההצעה מחמת שהקהל ייכשלו בכך **שיענו אמן בטעות**.

וכשאותו זוג התעקש לערוך נישואין פעם שניה הציע מרן לאותו ת"ח שיזמין לאולם זוג שהתחתן באותו שבוע ויאמר שבע ברכות אך יכוונו שזה **עבור הזוג השני**, והדגיש מרן שזהו **היתר חד פעמי** לאותו מקרה משום שלדעתו לא מברכים שבע ברכות אא"כ זה בית חתנים, ומחמת שאולם זה אינו בית חתנים של אותו הזוג **אין להקל בשאר מקרים**.

גימטריה בפרשה

(מרבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל)

לא תכיר פנים (ט"ז, י"ט) פירש"י – אזהרה לדיין שלא יהא רך לזה וקשה לזה

"לא תכיר פנים" **בגימ'** "לא יהא הדיין רך לזה וקשה לזה"

ועמדו שני האנשים (י"ז, י"ז) פירש"י – בעדים הכתוב מדבר "שני האנשים" – **בגימ'** בעדים דבר הכתוב

ויצאו זקניך ושפטוך (כ"א, ב.) פירש"י – מיוחדים שבזקניך

"זקניך ושפטוך" **בגימ'** "המיוחדים שבזקניך"

חידורי ידע

1. **איזה תפילה** אינה נאמרת לא בבית הכנסת ולא בבית?
2. **באיזה חלק** בתפילת שחרית מזכירים את שם ה' 20 פעם?
3. **כמה פעמים** אומרים בתפילת שחרית "ה' ימלוך לעולם ועד"?
4. כמה פעמים אומרים בתפילת שחרית "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קוראנו"?
5. **כמה פעמים** ביום בתפילה אומרים שה' חי וקיים?
6. **באיזה ברכה** בשמונה עשרה יש את כל האותיות הא"ב?
7. **כמה חלקים** שאומרים בתפילה נסדרו בסדר בא"ב?
8. **היכן מצינו** בתפילה, קודם עונים ואח"כ שואלים?
9. **מי קרא** קריאת שמע לראשונה בתורה?
10. **היכן מזכירים** בתפילה שה' רופא חולים?
11. **איזה פסוק** בתפילה, נאמר ע"י רשע?
12. **מדוע ב"המלאך הגואל"** כתוב רק 'ויקרא בהם... אברהם ויצחק' ולא יעקב?
13. **איזה ברכה** בתפילת שמונה עשרה מתחילה ונגמרת באותה אות?

תשובות:

1. תפילת הדרך.
2. בפסוקי דזימרה – יהי כבוד ה' לעולם.
3. 1. ביהי כבוד, 2. בשירת הים פעמיים, 3. בברכת גאל ישראל, 4. ובא לציון, 5. עלינו.
4. 1. בהודו, 2. יהיה כבוד, 3. ובא לציון, 4. בתפילת קוה אל ה'.
5. 1. מודה אני, 2. לאל ברוך-למלך אל חי וקים, 3. עזרת אבותינו-ברכות והודאות למלך אל חי וקים.
6. בברכת על הצדיקים.
7. 1. אשרי יושבי ביתך, 2. ביוצר אור-אל ברוך גדול דעה, 3. בוידוי-אשמנו בגדנו, 4. אל אדון על כל המעשים... ברוך
8. בפיט אין כאלוקינו- קודם אומרים אין כאלוקינו, ואח"כ אומרים מי כאלוקינו.
9. יעקב אבינו כשנפגש עם יוסף לאחר 22 שנה.
10. 1. יוצר אור-בורא רפואות, 2. רופא חולים ומתיר אסורים, 3. כי אל רופא רחמן.
11. מה טבו אוהליך יעקב-בלעם הרשע.
12. כי יעקב אמר את זה.
13. השיבנו אבינו לתורתך-ומסתיימת הרוצה בתשובה. (ה' ה' רמז לעשרת ימי תשובה)

סיפר מרן זיע"א:

וגם אני אזכרה ימים מקדם בימי חורפי מקדמוני שהיינו משכימים לקום לביה"כ "אוהל רחל" כשעה לפני תפילת שחרית כדי ללמוד **מוסר** בחדרת קודש בספר הקדוש ראשית חכמה בצוותא חדא עם ידיד נפשי רבי יעקב דוויק זצ"ל, ועפעפינו **נחלי מים בלב נישבר ונידכה**, וגם בימי העוצר של הבריטים לא נמנענו מלכת לבית הכנסת **ללמוד המוסר**... והיינו מרגישים **התעלות רוחנית**, מדברי הראשית חכמה הקדושים, השי"ת יזכנו לעסוק בתורתנו הקדושה לשמוח ולזכות את הרבים, להגדיל תורה ולהאדירה.

(הליכות עולם ח"ח עמ' שלז)

הלכות סליחות

* **נוהגים** לקום באשמורת הבוקר לאמר **סליחות** מר"ח אלול עד יום הכפורים, כי מסורת בידינו שמושה רבינו עלה אל הר סיני להביא את הלוחות השניות בר"ח אלול וירד ביום הכפורים, וכל 40 יום הללו הם ימי רחמים ורצון לעם ישראל, וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל ואמר למשה **סליחותי כדבריך**, ולכן נקבע יוה"כ לדורות ליום מחילה, סליחה וכפרה.

* **הזמן הראוי ביותר** לאמירת סליחות הוא מחצות הלילה ואילך, אך בחצי הלילה הראשון אסור לומר סליחות וי"ג מידות,

כי אז הוא זמן התגברות הדינים, וע"י אמירת הסליחות נראים אנו כמבקשים למנוע פעולתם ומעוררים את כוחות הדין נגדינו, ונמצאנו משיגים מטרה הפוכה.

* **מי שישן** על מיטתו בלילה וקם לאמירת סליחות, צריך לברך ברכת התורה קודם לכן, מפני הפסוקים הנאמרים בסליחות.

* **מי** שאי אפשר לו להשכים לסליחות בעוד לילה יכול לאמר בשעת הבוקר, או לפני תפילת מנחה.

* **יחיד** שנמצא בבית הכנסת שאומרים שם סליחות קודם חצות לילה לא יענה י"ג מידות עמהם, וטוב שיצא משם.

* **מי** שאין לו פנאי לומר תיקון חצות וסליחות ועליו לבטל אחד מהם, הנכון שיאמר תקון חצות שהוא עיקר גדול **יותר מן הסליחות** (ברכי יוסף סי' תקפ"א סק"ג)

* **הסליחות** שנתקנו בלשון ארמית, כגון: רחמנא, דעני לעניי ענין, מחי ומסי, אין ליחיד לאומרם, מפני שאין מלאכי השרת מכירים לשון ארמית, אבל כשיש עשרה מישראל אין הצורך זקוק לעזרת המלאכים, כי השכינה עמהם.

* **עיקר** אמירת הסליחות צריכה להיות **בכוונה ובנחת ובהכנעה יתירה**, ובפרט הי"ג מידות בלב נשבר ונדכה, ולכן הנוהגים לומר: עננו אבינו עננו, ועשה למען שמך, במהירות ובחופזה צריך לבטל מנהגם ולאמר במתינות.

* **השומע** בביתו סליחות דרך הרדיו **בשידור חי**, יכול לענות י"ג מידות, וכן לענות אמן אחר הקדיש של הש"צ.

* **מנהג יפה** לאמר מיום ר"ח אלול עד יום הושענא רבה אחר תפלת שחרית המזמור (תהלים כ"ז) לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא.

* **בחודש אלול** ועשרת ימי תשובה נכון מאוד לכוין היטב בברכת השיבונו אבינו לתורתך, בתפלת שמונה עשרה ולהזכיר שמותם של אלה שנטו **מדרך ה'** ותורתו ויצאו לתרבות רעה, וביחוד אם הם קרוביו, ונדע המעשה בבנו של המהר"ם אלשיך **שיצא לתרבות רעה**, והתפלל עליו אביו ע"פ הוראת האר"י הקדוש כאמור **ובפתע פתאום חזר בתשובה שלמה**.

* **חסידים** ואנשי מעשה בודקים התפלן שלהם בחודש אלול (מטה אפרים ו' יצור שו"ע)

* **אם** כשהגיע השליח צבור לייג מידות הראשונות רואים שאין מנין בבית הכנסת, ידלגו ויתחילו באמירת רבש"ע שקודם הוידוי, וימשיכו הסליחות עד שיבואו עשרה, ואז יחזור הש"צ ויאמר אל מלך וי"ג מדות, ואם אין תקוה שיגיע מנין במשך אמירת הסליחות, אז יאמרו הי"ג במקומם **עם טעמי המקרא**, כקורא בתורה.

* **כשאומרים ה' ה' אל רחום וחנון**, צריך להפסיק בין ה' ה', ומי שאינו עושה כן עונשו רב.

וכשאומר ה' ה' יש לכפוף קומתו קצת בשחיה, ואין צריך להרים עקביו מהקרקע כמו שעושים בקדושה.

* **רבתינו** נחלקו במנין י"ג המידות מהיכן מתחיל מנין ומה הוא סידורן, ולכן אין למנות המדות באצבעותיו.

* **שליח צבור** שתבע את ישראל חברו **לבית המשפט** של ערכאות ולא פנה לבית הדין לדון תורה פסול להיות ש"ץ

* **שליח צבור** ששולח את בנו ובנותיו לבית ספר חילוני שהמורים שלהם מינים ואפיקורסים פסול להיות שליח צבור.

(חזון עובדיה – ימים נוראים)

סיפור השבוע

סיפר רבי יצחק בן שמואל שליט"א

מעשה שהיה בשכונת רמות בירושלים, כאשר אברך יקר שקד על תלמודו במשך שנים רבות ובשעות הערב התעסק למחיתו בעבודה יצירתית.

אותו אברך חסד מפיתו ולחמו פרוטה לפרוטה ע"מ להשיא את בני ביתו הוא **הספיק לחסוך כ-200,000 ש"ח** במשך השנים ואתו כסף החליט להשאיר בביתו במקום נסתר.

והנה בערב פסח דופק אצלו אחד השכנים אשר נמצא איתו בקשרי ידידות רבות בשנים ומבקש ממנו הלואה בסכום של \$ 50,000, הוא מוסיף ומספר לאותו אברך, שמכיון שבתו עומדת להתחתן מיד לאחר הפסח, הלואה זו תעזור לו מאוד לעת הזאת.

והוא מתחייב להחזירו לאלתר ברגע שהוא יצטרך את הכסף. אותו אברך ביקש להתייעץ עם אשתו, וסיפר לה שמצד אחד כסף זה נחסך רבות בשנים ע"מ לחתן את בנו, ומצד שני הרי כרגע הבנים לא בברית השידוכים, ואילו אותו שכן יכול להנות מזה כרגע, ובודאי שיש בזה מצות גמילות חסדים בהידור.

מה גם שהוא סומך על שכינו וידו בעינים עצומות שיחזיר את הכסף לכשיצטרך.

לאחר מחשבה **החליטו בני הזוג לתת את ההלואה לשכן** ולזכות במצוות הכנסת כלה, האברך התקשר לשכנו וביקש ממנו להגיע לביתו לקבל את הכסף.

והנה בערב בדיקת חמץ מגיע שוב השכן ע"מ לקבל את הכסף, ואותו אברך **עלה על הסולם** בביתו להוציא את הכסף אשר אותו **הטמין בבוידים בתוך מעיל ישן**, וזאת ע"מ שלא יגנב שהרי אף אחד לא יעלה בדעתו ששם מוטמן כסף רב, ועוד בבגד ישן נושן.

לפתע נשמעה קול זעקה מאותו אברך – היכן המעיל שהיה כאן? הוא צועק בקול ואשתו שהופתעה סיפרה לתומה שסידרה את הבית לפסח **וזרקה את המעיל הישן**, בלי לדעת ששם טמונים מאות אלפים מזומנים, היא מספרת שרק הבוקר היא השליכה את המעיל לצפרדע שנמצא מתחת לבנין, **הלה קפץ את כל המדריגות ונכנס לתוך הצפרדע** ולמזלו מצא את המעיל בטרם הספיקו לפנותו,

הוא חזר הביתה בשמחה בעוד השכן ממתין בבית ומחכה לכסף, **הרגשתי את יד ה'** ואת הסיעתא דשמיא שהיתה לי לעשות חסד עם יהודי יקר אומר האברך, ומיד מסר את ההלואה לשכנו. וחתמו על שטר הלואה.

ללמדינו שמחסד לעולם לא מפסידים.

חכימא דיהודאי

מתורתו של רבי אהרן לייב שטיימן זצ"ל:

שאלה: כיצד יש לנהוג בסעודת השבת בבית עם ילדים קטנים שאין להם סבלנות לשבת ליד השולחן האם כדאי לקצר את זמן הסעודה, כדי שיצליחו לשבת בזמן המועט, או להמשיך כרגיל והילדים יתעסקו במשחקים?

תשובה: למה לקצר? ישחקו? שישחקו.

שאלה: האם להכריח את הילדים בגיל 7-8 לשבת בליל ש"ק לשבת ליד השולחן זמן ממושך, וכן האם להכריחם לשיר שירי שבת **תשובה:** על פי רוב מה שבה בכפיה **מתנקם אחר כך**, אכן מה שכתוב בתורה חילול שבת וכן דברים המפורשים בהלכה כגון מוקצה וכו' צריך לפעמים להכריח ולהעניש ע"כ.

ולגבי שאלתך, **רוב אלו שנתקלקלו נגרם הקלקול ע"י כפיה**. ולכן למעשה אם האבא ישיר זמירות מסתמא גם הם ישירו, אם לא בפעם ראשונה אז בפעם שניה או השלישית, אבל אם רק יראו שהוא אומר להם לשיר-לא יצא מזה כלום.

שאלה: אבא שואל על בנו בחיידר בכיתה ח' שבזמן הלימודים הוא לומד יפה מאוד, ואילו בבית הזמנים כשאין מסגרת לא רוצה ללמוד, **האם ללחוץ עליו שילמד?**

תשובה: אשאל אותך שאלה, מי לומד יותר אברך בכולל או ר"מ בישיבה? השיב האב ר"מ בישיבה לומד **קצת יותר**. **הרב שטיינמן:** קצת יותר? הרבה יותר! כי לר"מ בישיבה יש מחייב, זו המציאות, א"כ הבעיה לא רק עם היד שלך, אלא למבוגרים כשיש מחייב לומדים יותר טוב, ולכן **ללחוץ לא כדאי**, כשיגדל יבין את ערך הלימוד.

שאלה: הבן אינו רוצה בשום אופן ללכת לביהכ"ס ולהתפלל, מה לעשות?

תשובה: לא לעשות כלום, ולהמתין עד שירצה מעצמו.

אבל הילד כבר הגיע לחינוך- **שואל האב**

השיב לו הרב: אם כן בוודאי לא לעשות כלום, כי אם אתה חייב בחינוך, אז להכריח זה ההיפך מחינוך.

שאלה: באחד החיידרים היה ילד קשה והאבא **דרש מהצוות להרביץ לילד** ולהעמידו על מקומו, המנהל לא הסכים בשום אופן, והאבא התעקש שהילד שלו חוצפן וצריך להכות אותו כשצריך.

נכנסו לרב שטיינמן לשמוע את דעתו.

השיב הרב: מדוע לא די לך בצעקה או בגערה?

ענה האב: ניסינו וזה לא עזר,

והרב שואל: אם כן אתה חושב שאם תרביץ זה יועיל,

כי את הנשק הזה עוד לא ניסית?

ומה יקרה כאשר תנסה גם את זה ולא יועיל,

האם תוציא חרב ותהרוג אותו?

היום מחנכים מאהבה, סיים הרב.